Algemene Rekenkamer

Minister van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070 342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

datum 2 april 2025
betreft Bezwaarbrief BZ/BHOS

Geachte heer Veldkamp,

Wij hebben besloten bezwaar te maken tegen het financieel beheer van uw ministerie. Het betreft een bezwaar op grond van artikel 7.21, lid 1 van de Comptabiliteitswet 2016.

Ons onderzoek naar de financiële informatie in het Jaarverslag 2024 van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ, V) en van het Jaarverslag 2024 Buitenlandse Hulp en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS, XVII) is nog gaande. Het bezwaar wordt gemaakt omdat we in ons Verantwoordingsonderzoek 2024 een ernstige onvolkomenheid hebben vastgesteld betreffende de inrichting van de administratie. Het gaat om een ernstige onvolkomenheid ten aanzien van het financieel beheer.

De oorzaak van de tekortkomingen in het financieel beheer is gelegen in de inrichting van de administratie. Gecombineerd met het in eigen beheer nemen van SAP voor de financiële administratie en de volledige implementatie van het systeem IMPACT is het opstellen van de jaarverslagen en de controle daarop door de ADR vertraagd. Slechts met forse ondersteuning door de ADR is het mogelijk gebleken om — met vertraging en correctieboekingen — een financiële verantwoording over 2024 op te kunnen stellen.
Er resteert echter nog een onzekerheid over de juistheid van de verantwoorde uitgaven en ontvangsten die groter is dan de goedkeuringsmaterialiteit voor de getrouwheid. Bovendien zijn meerdere toleranties voor de rechtmatigheid overschreden. Dit heeft geleid tot een door de ADR afgegeven controleverklaring met beperking bij de verantwoording van BHOS 2024.

Daarnaast wijzen wij u erop dat de minister van Financiën vanaf 2011 werkt aan meer uniformiteit in het gebruik van systemen voor de financiële administratie. Dit kan het

ons kenmerk 25002173 R
bijlage(n) 1

beheer en de controle vereenvoudigen. Met het programma *Toekomst Financiële Administratie (TFA)* wordt gewerkt aan een rijksbrede standaardisatie. De implementatie van een nieuw systeem bij het ministerie van Buitenlandse Zaken wijkt hiervan af en ondermijnt deze uniformeringsdoelstelling.

Wij zijn ons terdege bewust van de complexe nationale en internationale omgeving waarin uw ministerie opereert en die in 2024 veel van de organisatie en medewerkers heeft gevraagd. De oorlog in Gaza en de aanhoudende oorlog in Oekraïne hebben impact, terwijl geopolitieke spanningen toenemen. Daarnaast leidt het beleid van het nieuwe kabinet tot forse bezuinigingen op ontwikkelingshulp en het ministerie zelf. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een wendbare organisatie die hier effectief op kan inspelen, ook binnen het financiële domein.

Als gevolg van de tekortkomingen in het financieel beheer zijn de verantwoordingsdocumenten en het auditrapport van de Auditdienst Rijk (ADR) voor verantwoordingsjaar 2024 niet tijdig opgeleverd. Pas op 28 maart 2025 hebben wij de definitieve documenten ontvangen. Hiermee is de uiterlijke wettelijk vastgestelde indieningstermijn van 14 maart 15:00 uur fors overschreden. Dat brengt de Algemene Rekenkamer als externe controleur in de problemen. Niet alleen bij het tijdig kunnen beoordelen van de kwaliteit van de controlewerkzaamheden van de ADR maar ook bij het tijdig opstellen van de rapporten bij het Jaarverslag BZ, het Jaarverslag BHOS en bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk (FJR).

Om te voorkomen dat vergelijkbare problemen en risico's zich ook in 2025 en volgende jaren voordoen vragen wij u om uiterlijk donderdag 1 mei 2025 een adequaat verbeterplan naar ons toe te sturen en daarin onderscheid te maken tussen de aanpak van urgente, belangrijke risico's en de aanpak van andere risico's.

Dit verbeterplan moet voldoen aan de volgende vereisten:

- *een realistisch tijdpad*: een planning met deadlines voor de realisatie van het verbeterplan en voortgangsrapportages voor eventuele bijsturing;
- *concrete maatregelen*: deze moeten gebaseerd zijn op een probleemanalyse en een inventarisatie van oorzaken;
- *controleerbare maatregelen*: de verbetermaatregelen dienen op het niveau van activiteiten te worden benoemd en er dient te zijn aangegeven op welk moment de beoogde resultaten bereikt worden, zodat het effect getoetst kan worden.

Uw reactie op deze bezwaaraankondiging, inclusief het gevraagde verbeterplan, ontvangen wij, ingevolge artikel 7.21, lid 3 van de Comptabiliteitswet 2016, graag uiterlijk 1 mei 2025. We zullen dan besluiten over al dan niet handhaven van ons bezwaar.

Intussen ontvangt u op 15 april 2025 het concept van onze rapporten bij het Jaarverslag 2024 van BZ (V) en bij het Jaarverslag 2024 BHOS (XVII). Uw reactie daarop wordt gaarne uiterlijk 1 mei 2025 ontvangen.

Wij hebben een afschrift van deze brief aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp gestuurd.

Algemene Rekenkamer

Pieter Duisenberg,
president

Cornelis van der Werf,
secretaris